

blauwe woorden

Marina Dubois

Uitgeverij Gelderland

Voorwoord

Ik leerde Marina kennen tijdens een schrijfopleiding, het is al acht jaar geleden inmiddels. Was het de zuiverheid van haar zinnen, de worstelwaarde van haar woorden, de verrukkelijke vertelstijl die haar toen zo opvallend had gemaakt? Of was het haar warme persoonlijkheid? Beiden, zonder twijfel. Haar boek “Blauwe woorden” is er een weerspiegeling van.

Marina durfde in de verhalen die ze toen schreef de werkelijkheid te verfrommelen tot een prop, om ze daarna met een zacht gebaar weer glad te wrijven. Zo herken ik haar ook in “Blauwe woorden”, waarin het moederschap centraal staat. Terwijl ik het verhaal las, vergat ik mijn eigen wereld die vergeefs aan de slippen van mijn jas rukte. Het was de zoektocht naar de waarheid die me intrigeerde. De waarheid van het *vuilnisbakkind* Sien dat met Blauwe Woorden de donkere gedachten in haar hoofd probeert los te weken.

Blauw is prominent aanwezig in het boek, als het ware in al haar kleuren, van zwartblauw tot vergeet-me-nietjes-blauw, van een kleur dat het licht uitdoet tot een blauw dat leven inblaast. Oranje is een waardige tegenspeler. Warm en gretig, als vuur. Het doet me denken aan wat Herodotus (Griekse historicus uit de vijfde eeuw voor Christus) had gezegd over het moederschap: ‘Een kind is geen vaas die de moeder moet vullen, maar een vuur dat zij moet aansteken.’ Herodotus’ woorden, ze kwamen vaak tijdens het lezen in mijn gedachten op.

Nee, natuurlijk verklap ik het verhaal niet. Het is te mooi om zomaar in één, twee, drie te vertellen, u zult het zelf moeten lezen. Waarom? Omdat er evenveel waarheden over moederschap bestaan als er vrouwen zijn. Omdat mensen zich kunnen afvragen hoe ze zouden zijn als ze minder aan zichzelf zouden twijfelen. Omdat mensen onmiskenbaar gekneed worden door

hun verleden, maar zich daarom nog niet moeten vereenzelvigen met hun verleden.

Fijn je opnieuw te ontmoeten in “Blauwe woorden”, Marina, ik wens je het allerbeste.

Vera Van Renterghem
Jeugdauteur

1

Met mijn jas nog aan haal ik een spaghetti-prakje uit de koelkast, strooi er kaas overheen en schuif het in de oven. Ik tap een glas water aan de kraan en drink het in één keer leeg. Lekker, na een dag met zoveel koffie. Bijna half tien is het nu. Als dit geen monstervergadering was. De laatste voorbereidingen voor de aankomst van het koppel bedreigde neushoornvogels namen veel meer tijd in beslag dan ik verwacht had. Ineens bleek dat er geen camera voorzien was om het kweekprogramma op de voet te volgen. Al bij al nog een geluk dat die leeuwin uit Terra Natura nog een paar maand op zich laat wachten. Pech voor het eenzame mannetje, dat wel, maar een geluk voor het personeel. Het schept wat meer ruimte voor die nieuwe zorgenkinderen.

Als ik mijn vest aan de kapstok heb gehangen en mijn schoenen uittrek, rinkelt de telefoon. Mijn dochter: 'Mam, ik heb je nodig. Ik ben zwanger en ik weet niet of ik het wil.'

Er wordt een ring om mijn hals geschoven die langzaam maar zeker strakker wordt.

Dit kan niet waar zijn, denk ik en weet niet wat te zeggen. Ik klem de telefoon tegen mijn wang en bijt op mijn lippen.

'Mam...' Ze huilt.

Met twee vingers tussen mijn hals en de ring probeer ik zijn spankracht te minderen. Mijn keel schraapt: 'Ik kom morgenvroeg met de trein naar je toe.'

Geen antwoord.

'Jelke?'

Verbinding verbroken.

Het kan niet waar zijn, denk ik weer en druk mijn duim op het rode telefoontje.

Sommige dingen kan je vergeten, andere nooit. Hoezeer je het ook zou willen. Misschien is het zelfs zo dat, hoe sterker je het wilt, hoe minder het lukt. Tot je ten slotte leert om ermee te leven en je een zeker evenwicht bereikt. Een soort harmonie tussen hoe je de dingen had willen doen en hoe ze effectief zijn gelopen. Een staakt-het-

vuren tussen de drang om te blijven proberen om van de brokken het beste te maken, en de grootmoedige berusting in wat er is. Zover was ik weer eens geraakt. De laatste jaren neigde de wijzer van mijn balans zelfs naar méér dan berusting. Ik kreeg af en toe het gevoel dat ik gelukkig was. En op het eerste gezicht leek het alsof de woelige watertjes van mijn verleden gunstig geëvolueerd waren tot een gestaag verdervloeiende stroom. De grillige zijrivieren die onnodig water opslokten, en de diepere stroomversnellingen waarvan je aan de oppervlakte nauwelijks iets merkt, de verraderlijke draaikolken hier en daar, ze leken onbestaand bij dat egale oppervlak. Zo manifesteerde mijn evenwicht zich, als een schijnvertoning die behoorlijk stand hield tot nu, die telefoon van Jelke.

Ik sta nog altijd met de telefoon in mijn hand en heb de pest aan mezelf. Daarnet was er dat haast onmerkbare vleugje trots omdat mijn dochter-in-nood deze keer naar mij belde. Maar daar bovenop lag nu in een dikke laag de druk van de twijfel, 'dit kan ik niet'.

Was het daarom dat de woorden die ik zeggen wou, bleven steken in mijn keel? Besliste ik daarom niet nu meteen voor de laatste trein te gaan? Nee, morgen pas. En morgen zal ik dit en morgen zal ik dat. Zo doe ik het al jaren.

Vanuit de keuken zweemt de geur van gegratineerde kaas. Spaghetti.

'Dat kàn toch niet waar zijn!' Ik roep het nu. Zoals ik het geroepen heb op de dag dat ik ontdekte dat nanou mijn moeder niet was.

Ik was acht jaar en een buitenkind. Volgens de kalender begon precies op die dag de lente. Het weer zat mee, en de zon scheen alsof ze de hele winter had moeten wachten om zich eindelijk weer voluit te kunnen laten gaan. In de tuin van de burens ratelden de stemmen van mijn buurmeisjes. Ze verwachtten me. Ik schikte zorgvuldig mijn kroostrijke poppenfamilie in de oude kinderwagen: de witte babypop en het bruine tweelingzusje, de pop met de slappe benen, en de dikke baby, die ik Mia had gedoopt. Dan nog het jongenspopje, Dirk, met het wegdraaiende oog, en die met het dikke buikje.

'Haast je maar, ze worden ongeduldig,' zei nanou nog. Ze zette een ovenschotel klaar, voor de spaghetti van straks. Ik gaf haar een

zoen en duwde mijn koets naar buiten. Ze stonden met zijn vieren over de haag te gluren. Mijn beste vriendinnetjes, met hun eigen poppenkindjes op de arm.

‘Zeg Sien, kom je nog? Je bent zo traag vandaag!’

Ik lachte het weg en verkondigde naar waarheid dat Dirk vandaag weer zo’n buikpijn had, en dat ik hem eerst nog venkelthee gegeven had. Ze lachten vrolijk en ik haastte me langs de stoep en over het smalle asfaltpaadje aan de zijkant van het buurhuis naar mijn vriendinnetjes toe. Er lag een witrood geruit laken op het gras. Ik reed de grote kinderwagen voorzichtig dichterbij. Griet, Céline en Sara zaten gezellig bij elkaar hun jongste kind te voeden, maar Roos zat wat verderop, alleen. Ze had een grote bobbel onder haar jurk en legde er met een ongelukkig gezicht haar beide handen overheen. Ik riep haar toe of er iets scheelde, maar ze hoorde me niet en de anderen legden hun wijsvinger op hun lippen. Net toen ik me met Dirk bij hen geïnstalleerd had, gaf Roos een akelige schreeuw. Ze zuchtte diep en riep dan nog eens. Dirk begon ervan te huilen en ik aaide zijn bolletje om hem te sussen. De andere moeders gingen onverstoord verder met hun eigen kinderen.

‘Wat is er toch met Roos?’ vroeg ik zachtjes aan Céline.

‘Zie je dat dan niet? Ze krijgt een kind.’

Daar moest ik om lachen, maar de anderen legden me weer het zwijgen op. Ik kon me niet langer inhouden en ik riep hen geërgerd toe dat ze niet zo idioot hoefden te doen als iemand een kindje kreeg, want nanou had verzekerd dat de dag waarop ze mij gekregen had de mooiste van haar leven was, en op die mooiste dag hoef je toch zeker niet zo te gillen alsof je vermoord wordt.

‘Een kind krijgen doet ongelooflijk veel pijn.’ Griet deed alsof ze er alles van wist.

Ik keek hoe Roos onder haar rok een gloednieuwe, blote babypop tevoorschijn haalde, en hem tegen haar gezicht drukte, terwijl ze lieve woordjes prevelde.

Griet hing verder de wijsneus uit maar ik geloofde haar niet. Ik begon steeds luider te praten, over hoe blij nanou en papou waren toen ik kwam, en dat ze me toen in een schommelwiegje hadden gelegd met blauwsatijnen stof en dat...

‘Je bent zooo dom, Sien! Je weet niet eens dat jouw nanou daar helemaal niets van kàn weten!’ Griet stak haar tong uit. Ze legde haar arm om Roos, die met haar kersverse boreling in ons kringetje kwam zitten en zei gewichtig: ‘Proficiat, meid, dat heb je goed gedaan!’

Voor het eerst sinds het bestaan van dat moederkransje voelde ik me compleet buitengesloten. Ik kreeg zin om te huilen en om bij nanou te zijn. Zij zou me wel verzekeren dat die anderen allemaal ongelijk hadden. Ik legde Dirk bij zijn broertjes en zusjes in de kinderwagen en maakte me uit de voeten. Niemand hield me tegen, ze zaten met zijn vieren over Roos’ jongste aanwinst gebogen.

Ik holde naar de achterkant van ons huis, liet mijn poppenkinderen daar achter op het terras en viel de keuken binnen. Nanou sneed groenten. Toen ze me zag, plooidde haar gezicht open. Ze leek een grote lachende zonnebloem die me verwelkomde. Ik rende naar haar toe en riep: ‘Doet het pijn om een kind te krijgen?’ Ik sloeg mijn beide armen om haar middel en begroef mijn gezicht in haar schort. Die rook naar knoflook en ui.

‘Dat kan toch niet waar zijn.’ Ik brabbelde het tegen haar buik, ik trok aan haar kleren. ‘Toe, zeg dat ze liegen!’

Nanou streelde met één hand over mijn haar, en trok me op haar schoot terwijl ze op een krukje ging zitten. Ik legde mijn hoofd op haar schouder en met mijn armen om haar hals bleef ik doorsnikken. Ik wist niet eens goed waarom, maar ik kreeg het gevoel dat ik op een helling stond en weggleed. Nanou wachtte en bleef mijn hoofd strelen. Na een poosje maakte ze voorzichtig mijn armen los, duwde me een eindje van zich af en tilde mijn kin op. Haar ogen stonden vol tranen.

‘Ik weet het niet Sientje. Ik weet alleen hoeveel pijn het doet als je geen kindje kan krijgen.’

En ineens kreeg ik, zomaar midden op de dag, een verhaal. Normaal waren verhalen voor ‘s avonds vóór het slapengaan. Dan nestelden we ons dicht bij mekaar op mijn bed of kropen we gezellig naast elkaar bij de haard. Maar nu was het pas middag. De prei lag nog maar halfversneden op de snijplank, en nanou troonde mij mee naar het salon. De eerste lentezon strooide haar licht voor de sofa op de

Hoe ziet je leven eruit als je een vondeling bent?

Als Sien van haar 'nanou' verneemt dat die haar eigen moeder niet is, verstommen alle woorden in haar mond. De duizenden gedachteknoopen in haar hoofd vinden slechts een uitweg langs de 'blauwe woorden,' de woorden die ze schrijft en in een sprookje giet om haar leven verteerbaar te maken. Haar leven dat één onbevredigde zoektocht lijkt naar het antwoord op de vraag 'wat is in godsnaam een moeder?'

Net als Sien, jaren later, meent in haar eigen dochter de perfecte moeder te ontdekken, belt die haar op met de mededeling dat ze zwanger is, maar niet weet of ze dat wel wil.

Marina Dubois (1957) volgde een opleiding kinesithérapie en is moeder van zes kinderen en oma van drie kleinkinderen. Ze volgde diverse schrijfcursussen en rondde de hogere opleiding Literaire Creatie af. 'Blauwe woorden' is het eindwerk van deze opleiding en werd gunstig geëvalueerd door de jury met onder hen Leen Van den Berg, Joke Spaey en Francis Verdoodt. Ook Vera Van Renterghem heeft het graag gelezen. Het boek is bekroond met diverse prijzen, waaronder de Gouden Meeuw voor beste manuscript.

'Ik schrijf omdat ik het graag doe. Soms omdat ik het niet laten kan. Vaak omdat het een uitdaging is. Ik hou van de mens in zijn totaliteit, ik houd van ieder nu-moment als kostbaar monument, ik wil die dingen tastbaar (leesbaar) maken om ze niet te verliezen. Schrijven is daarvoor mijn instrument.'

'Marina Dubois durft in de verhalen die ze schrijft de werkelijkheid te verfrommelen tot een prop, om ze daarna met een zacht gebaar weer glad te wrijven. Zo herken ik haar ook in 'Blauwe woorden', waarin het moederschap centraal staat. Terwijl ik het verhaal las, vergat ik mijn eigen wereld die vergeefs aan de slippers van mijn jas rukte. Het was de zoektocht naar de waarheid die me intrigeerde. De waarheid van het *vuilnisbakkind* Sien dat met Blauwe Woorden de donkere gedachten in haar hoofd probeert los te weken.'

Uit het voorwoord van **Vera Van Renterghem**, jeugdauteur

